

Blok I-4 Het Tableau

Enkele belangrijke kenmerken van het tableau:

- **Het tableau beeldt de weg uit naar het licht.**
- Het tableau toont in alles grote symmetrie en orde-ning en getuigt mede daardoor van de orde, die in de kosmos heerst en die achter eventuele de chaos ver-scholen ligt.
Die symmetrie en orde zijn er in het verleden lang niet altijd op de tableaux geweest. Oude tableaux zijn regelmatig een vrij chaotische verzameling van allerlei symbolen. Orde en niet ouderdom is een garantie voor waarheid. Het is een groot geluk, dat de meeste hedendaagse tableaux de vele elementen, die het be-vat, in een vergaande orde tonen.
- Het tableau toont ons de wisselwerking tussen de twee sferen, die het leven vormen: de geestelijke en de fysiekmateriële, aardse sfeer. Uit deze wisselwer-king komt al het bestaande voort.
- Het tableau is eigenlijk een herhaling op kleinere schaal van de tempel, waarbinnen het ligt. Het is niet als de tempel zelf een langwerpige vierkant. (zie blok I-5, blz. 24) In het oosten zon en maan, in het westen de geblokte vloer met de beide kolommen.

Attributen op het tableau: 6 drie-eenheden

Het tableau is rijk aan symbolen – met name drie-eenhe-den – met een verbijsterende samenhang en ordening.

- Er is sprake van $2 \times 3 = 6$ drie-eenheden, waarvan er zich vijf op het tableau bevinden en één dient om het tableau te verlichten.
- Drie drie-eenheden zijn verbonden met de bouw-symboliek, drie met de licht-symboliek, de twee sym-bolische talen, waar de vrijmetselarij zich van bedient. (zie blok I-5, blz. 26)
- De 2 groepen van 3 drie-eenheden worden verenigd door passer en winkelhaak.
- Zo ontstaat er een **zevendeling**. 7 schakels, die de wereld van geest en vorm, licht en bouw verbinden.
- Zoals het volmaakte symboliek betaamt zijn niet al-leen de twee groepen van 3 drie-eenheden comple-mentair, maar ook de schakels (1 en 7, 2 en 6, 3 en 5) en tonen zelfs de drie elementen per trits comple-mentariteit (zo zijn bijvoorbeeld binnen de comple-mentaire schakels 2 en 6 schietlood, waterpas en win-kelhaak ook weer complementair met respectievelijk wijsheid, kracht en schoonheid.)

De structuur van de 6 drie-eenheden en hun synthese

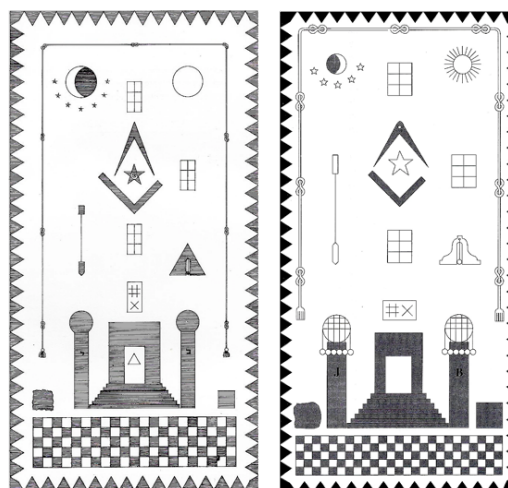
1 de 3 onbeweeglijke kleinodiën	ruwe steen kubieke steen tekenbord	zon maan passer (als symbool van de meester der loge)	de 3 7 lichten in het oosten

2 de 3 beweeglijke kleinodiën	schietlood waterpas winkelhaak	wijsheid kracht schoonheid	de 3 6 kleine lichten

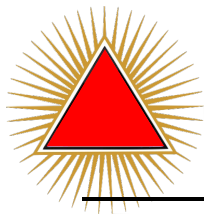
3 symbolen van de tempel	kolom J.: kolom B.: tempeltrap	het W.: venster het Z.: venster het O.: Venster	de 3 5 vensters

winkelhaak (de mens in vergeestelijking) in de middenkamer	4	passer (het goddelijke in verdichting)

Het licht dringt door tot in de tempel
De tempel baadt in het licht

figuur 8

3 Met de bouw-symboliek verbonden drie-eenheden

1. De 3 onbeweeglijke kleinodiën:

de ruwe steen, de kubieke steen en het tekenbord

De onbeweeglijke kleinodiën vormen de basisprincipes van de bouw-symboliek.

Ze heten de onbeweeglijke kleinodiën, omdat het hier het vaste materiaal betreft.

Ze vormen het complement van de drie grote lichten zon, maan en passer (de laatste als symbool van de meester der loge) (schakel 7).

2. De 3 beweeglijke kleinodiën:

schietlood, waterpas en winkelhaak

Ze heten de beweeglijke kleinodiën, omdat ze het *fysieke gereedschap* vormen, waarmee het vaste materiaal – de onbeweeglijke kleinodiën – wordt bewerkt, geplaatst en gecontroleerd.

Ze vormen het complement van de drie kleine lichten wijsheid, kracht en schoonheid (schakel 6), het *geestelijke 'gereedschap'*.

3. De kolommen J. en B.: en de tempeltrap

Deze drie elementen geven de structuur van de tempel weer, die met de 6 kleinodiën gebouwd moet worden. Met wijsheid en kracht wordt de tempeltrap opgericht. Die vormt de weg, waarlangs we tot de plaats komen, waar geest en vormenwereld, god en mens bijeenkomen: in de middenkamer (schakel 4).

Ze vormen het complement van de drie vensters (schakel 5). Zoals het *fysieke* leven via de kolommen en tempeltrap de *doorgang* vindt tot in de *middenkamer*, het *geestelijke deel van de tempel*, zo vindt het *geestelijke* licht via de vensters de *doorgang* tot in het *fysieke deel van de tempel*.

3 Met de licht-symboliek verbonden drie-eenheden

7. De 3 lichten in het oosten:

zon, maan, passer

(de laatste als symbool van de meester der loge)

Ze vormen de basisprincipes van de licht-symboliek.

Ze zijn de vertegenwoordigers van het licht van de O.:B.:d.:H.: binnen de schaal van ons planetenstelsel.

Ze vormen het complement van de drie-eenheid ruwe steen, kubieke steen en tekenbord (schakel 1).

6. De 3 kleine lichten (niet op, maar rond het tableau) wijsheid, kracht, schoonheid

Deze drie lichten verlichten het tableau. Zij dienen om *geestelijk* te kunnen *arbeiden*, zoals complementair de drie beweeglijke kleinodiën schietlood, waterpas en winkelhaak de gelegenheid bieden om *fysiek* te *arbeiden*.

5. De 3 vensters

De 3 vensters laten het licht binnen komen in het bouwwerk en bewerkstelligen zo de verbinding vanuit de wereld van het licht tot in die van de stof.

Ze vormen het complement van de drie-eenheid van de beide kolommen en de tempeltrap (schakel 3), die omgekeerd de weg vormt vanuit de stof naar de ruimte, waarin het goddelijke licht zijn woonstee heeft.

De verbindende schakel tussen de 2 x 3 drie-eenheden

4. Passer en winkelhaak – Middenkamer

In beide beelden komen de wereld van het geestelijke licht en de fysiekmateriële bouw bijeen.

N.B. Zie voor de duiding van een mystieke zeven-eenheid ook instructie-blok I-7, blz. 32.

Nadere uitwerking van de 6 drie-eenheden

1. De ruwe steen, de kubieke steen en het tekenbord

De symboliek van deze onbeweeglijke kleinodiën is duidelijk genoeg.

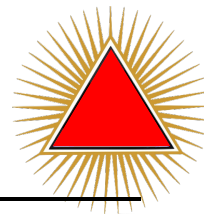
2. Schietlood, waterpas en winkelhaak

Het schietlood legt *de vertikaal*, de verbinding tussen hemel en aarde, tussen de wereld van de geest en die van de stof, dus tussen de twee sferen van het tableau.

Het waterpas legt *de horizontaal*. Het zorgt ervoor dat er gelijkwaardigheid heerst tussen dat, wat in horizontale zin met elkaar wordt verbonden.

De winkelhaak synthetiseert beide gerichtheden en verbindt ze in gelijkwaardigheid en in de harmonieuze, rechte verhouding. Dat is het kenmerk van de werkzaamheden van de meester des levens.

N.B. Een weliswaar verwante, maar andere betekenis van de winkelhaak dan die in blok 1 is beschreven!

De gelijkbenige en ongelijkbenige winkelhaak

Aards bewustzijn ervaart de afstand op de ‘vertikaal’ met de *ongelijk geaarde* geestelijke wereld groter dan met de *gelijk geaarde* stoffelijke wereld op de ‘horizontaal’. Het schietlood op het tableau is ook meestal langer dan het waterpas breed. Daarom is een boom langer dan breed en was het verticale deel van het kruis van Jezus ook langer dan het horizontale. Voor onze beleving moeten we ons – net als een boom – meer ‘uitrekken’ om de verbinding met de hemel te maken, dan om onze plaats in het horizontale vlak te vinden. De winkelhaak met de rechte hoek spreekt van het vinden en bewaren van de rechte verhouding. Zijn de benen van de winkelhaak gelijk, dan gaat het om deze deugd in het algemeen. Zijn de benen ongelijk, dan zou men dat als een verbijzondering kunnen zien, waarbij het expliciet gaat om de verbinding tussen geest en stof. Dan staat het langere been voor de verbinding met de hemel in het ‘verticale’ en het kortere been voor die met al wat leeft in de stoffelijke, aardse wereld in het ‘horizontale’.

Waar passer en winkelhaak zich verenigen moet het totale symbool evenwicht en dus ook symmetrie uitstralen. Daar past de ongelijkbenige winkelhaak eigenlijk niet – helaas komt dat toch vaak voor. Er gaat van de ongelijkbenige winkelhaak een andere werking uit dan van de gelijkbenige. Dat verschil is een belangrijke nuance.

3. De kolommen J.: en B.: en de zeven-tredige tempeltrap tot de middenkamer

Deze elementen zijn de enige, die concreet verwijzen naar de tempel als bouwwerk.

De drie-eenheid – enkele symbolische wetten (3)

In feite gaan we vanuit de geblokte vloer via de beide kolommen J.: en B.: en de tempeltrap tot in de middenkamer, het centrum van de tempel, waarin passer en winkelhaak, het goddelijke in verdichting en het menselijke in vergeestelijking zich verenigen. Die vereniging is van **één orde hoger dan de tegendelen**. Samen vormen ze een drie-eenheid. (vergl.: Man en vrouw zijn gelijkwaardig, zij het tegengesteld en complementair. Mens zijn is van een hogere orde, dat man of vrouw zijn overstijgt. Ook dit is basale symboliek.) De geblokte vloer is de wereld van ‘de tienduizend dingen’, zoals de oude Chinezen de concrete wereld wel noemden, maar zijn zwart-witte beeld verradt al, dat daar alles uit tegendelen is opgebouwd.

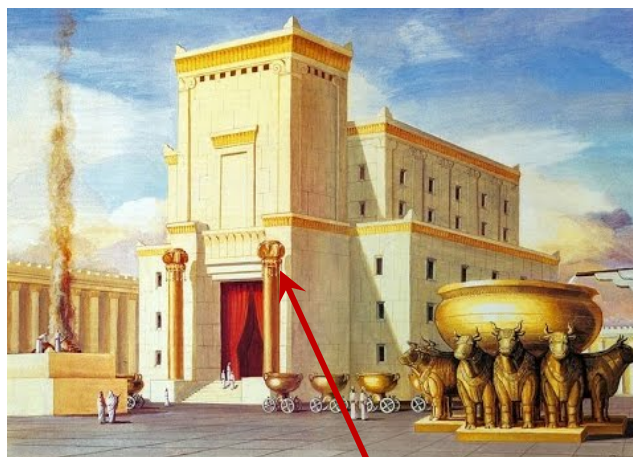
De basale dualiteit werd door de oude Chinezen volstrekt abstract uitgedrukt met yang en yin en dus heel zuiver. De tweedeling zwart-wit of mannelijk – vrouwelijk, die wij in de meeste symbolische verhalen gebruiken, is eigenlijk al gekleurd en dus minder zuiver. Goed en kwaad is nog minder zuiver.

De kolommen J.: en B.:

In onze tempel vinden we deze dualiteit ook al enigszins gekleurd: de kolom **J.:** is immers al een bepaald vermogen toegekend: *Hij zal oprichten*, en de kolom **B.:** betekent *In hem is kracht*.

De beide kolommen met de namen **Jachin** en **Boaz** zijn afkomstig uit de bijbel, waarin beschreven wordt, hoe zij aan weerszijden van de tempel-ingang stonden.

De duiding van deze dualiteit is in feite dezelfde als die van de lichten ‘wijsheid’ en ‘kracht’. Ze vormen een dualiteit, omdat je alleen iets kunt bereiken, als je zowel tot initiatieven in staat bent, tot een creatieve actie kunt overgaan – dus ‘iets kunt oprichten’ – als de ‘kracht’, het doorzettingsvermogen hebt om vervolgens dat initiatief ook tot een goed einde te brengen. Alleen waar beide kwaliteiten in balans worden geïntegreerd, kan er iets duurzaam tot stand komen. Die ervaring van orde, duurzaamheid en balans ervaren we als schoonheid.

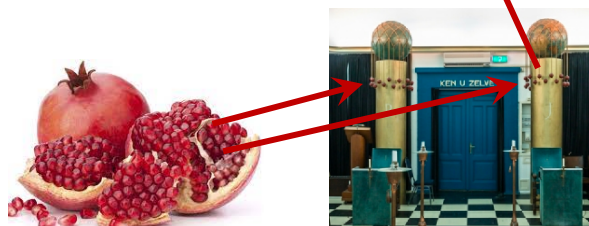
figuur 9

Eén van de vele voorstellingen, die men zich van Salomo’s tempel heeft gemaakt

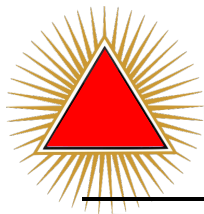
De tempeltrap met zeven treden (zie blok I-5)

De netten met granaatappels over de bollen van de kolommen J.: en B.:

Granaatappelen stonden in allerlei oude culturen – vooral vanwege hun vele zaden – symbool voor vruchtbaarheid en zelfs onsterfelijkheid.

figuur 10

7. De drie lichten in het oosten: zon, maan en passer

Ook hier is sprake van twee complementaire lichtbronnen – zon en maan – en hun synthese. Ze staan symbool voor de geestelijke wereld. Hiermee heeft de ritus zijn ‘schaal’ gekozen.

Ze heten ‘lichten’, net als de drie kleine ‘lichten’. Maar ze zijn van een andere orde dan de kleine lichten. Deze lichten staan symbool voor de bron van het licht. Ze zijn de lichtbronnen zelf (zuiverder is te stellen, dat ze symbool staan voor de lichtbronnen), terwijl de kleine lichten de instrumenten symboliseren, waarmee we de lichtenergieën kunnen transformeren en daardoor als ‘deugden’ in het leven werkzaam kunnen maken. Het is net zoals de onbeweeglijke kleindodiën het materiaal symboliseren en de beweeglijke kleindodiën de instrumenten, waarmee we het materiaal bewerken.

7 of 5 Sterren rond de maan: het Zevengesternte (Plejaden)

of de overige 5 planeten naast zon en maan

Rond de maan bevinden zich nog zeven of 5 sterren op het tableau.

De 7 sterren verwijzen naar het Zevengesternte, de zogenaamde Plejaden. Hiermee is een grotere schaal gekozen dan die van ons zonnestelsel. (bevreemdend!) De 5 ‘sterren’ verwijzen naar de overige traditionele 5 planeten van ons zonnestelsel: Mercurius, Venus, Mars, Jupiter en Saturnus. Dat is zuiverder, daar – zoals we eerder concludeerden – het niet juist is om alleen zon en maan als de hemellichamen te zien, die ons leven op aarde bespelen. Hun invloed is alleen veel groter en overheersend ten opzichte van de overigen. (zie blok I-3, *De samenhang tussen het 2 maal zijn van het licht en de opdrachten van maan en zon*, blz. 18)

6. De drie kleine lichten: W:– K:– S:.

Eigenlijk is er sprake van twee complementaire deugden – wijsheid en kracht – met schoonheid als resultaat. Wijsheid en (geest-)kracht zijn complementaire deugden, omdat ze alleen in combinatie met elkaar vrucht kunnen dragen. Het resultaat is leven, waarheid en dus schoonheid.

De kleine lichten zijn de geestelijke instrumenten, waarmee we de lichtenergieën van zon, maan en passer kunnen transformeren en daardoor als ‘deugden’ in het leven werkzaam kunnen maken.

Dit is geheel complementair aan de wijze, waarop we met schietlood, waterpas en winkelhaak de materie van onze steen kunnen bewerken. En net zoals de winkelhaak de vermogens van schietlood en waterpas synthetiseert, vinden wijsheid en kracht hun synthese in het vermogen, dat schoonheid creëert.

5. De drie vensters

De drie vensters vormen de verbinding tussen de geestelijke wereld van het licht en de stoffelijke van de bouw, geheel complementair aan de wijze, waarop we tussen de beide kolommen J: en B: doorlopend over de tempeltrap in het goddelijke licht van de middenkamer terecht kunnen komen. Daar verbinden zich de beide symbolische talen, die de maçonnieke ritus gebruikt.

De drie vensters laten het licht door in de werkplaats vanuit het O:, Z: en W:, waardoor de arbeid aan de bouw van de tempel kan worden verricht. Omgekeerd bieden ze de bouwlieden de mogelijkheid om in verbinding met de wereld van het licht te komen. Wat dat licht met zich draagt, zijn de deugden wijsheid, kracht en schoonheid, die van geestelijke oorsprong zijn en tot de licht-symboliek behoren.

Het is een verstoring van de balans tussen de zes drie-eenheden rond en op het tableau, dat de drie vensters op vele tableaux niet (meer) aanwezig zijn.

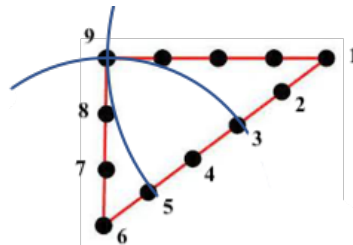
Het tableau rein bewaren

Het koord met 9 knopen en de getande rand

Het tableau wordt door twee symbolen omsloten: het koord met de negen knopen en de getande rand. Beide dienen om het tableau niet te bezoedelen. In feite zijn ook deze twee symbolen weer complementair: het koord met de negen knopen dient om binnen de loge de verhoudingen ‘recht’ te bewaren, dus om het boze van binnen uit te weren, de getande rand met zijn scherpe punten dient om het boze van buiten af te weren.

Van het koord met de 9 knopen kan gezegd worden, dat het het werktuig is, dat u zonder enig hulpmiddel kunt vormen en u in staat stelt de rechte hoek te vormen.

Vanuit knoop 1 met knoop 5 cirkelen en vanuit knoop 6 met knoop 9 cirkelen en u vindt het punt van de rechte hoek in driehoek 1-6-9.

figuur 11

N.B.

De gebroken kolom komt op het tableau niet voor. Het tableau beeldt de volkomen weg naar het licht uit. De tempeltrap met de beide kolommen geeft aan, waar de bouw in resulteert. Dat doet de gebroken kolom niet.

In bijlage 2 is een voorstel te vinden voor de explicatie van het tableau, die de structuur beter doet uitkomen en de Red.: kan helpen deze gemakkelijker uit het hoofd te leren en bij de explicatie geen onderdelen te vergeten. (bijlage 2, blz. 98)